

ЦДУ

Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

МАТЕРІАЛИ

ІІ Міжнародної науково-практичної конференції

«МИСТЕЦТВО БЕЗ КОРДОНІВ: ТВОРЧІ ДІАЛОГИ»

29 листопада 2024 року

м. Кропивницький

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА,
ФАКУЛЬТЕТ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ АНАТОЛІЯ АВДІЄВСЬКОГО УКРАЇНСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНВЕРСИТЕТ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. КОМІСІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОСВІТИ В КРАКОВІ (ПОЛЬЩА)
ПРИВАТНИЙ ЛІЦЕНЗОВАНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «СЛОВ'ЯНСЬКА МУЗИЧНА ШКОЛА» (м. САСКАТУН, ПРОВІНЦІЯ САСКАЧЕВАН, КАНАДА)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«МИСТЕЦТВО БЕЗ КОРДОНІВ:
ТВОРЧІ ДІАЛОГИ»

29 листопада 2024 року

м. Кропивницький

УДК 7(043.2)
М – 33

Рекомендовано до друку вченою радою Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка (протокол № 7 від 05.12.2024 року)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:
ГАЛЕТА Ярослав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету педагогіки, психології та мистецтв Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка;
СТРАТАН-АРТИШКОВА Тетяна Борисівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри мистецької освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка;
СТРІТЬЄВИЧ Тетяна Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри мистецької освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка;
ШЕВЦОВА Олена Борисівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри мистецької освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

РЕЦЕНЗЕНТИ:
ЄРЕМЕНКО Ольга Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри хореографії та музичного мистецтва Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка.
ЛАБУНЕЦЬ Віктор Миколайович – доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету Кам'янець-Подільського Національного університету імені Івана Огієнка.

М – 33 Мистецтво без кордонів: творчі діалоги : матеріали ІІ Міжнар. наук.-практ. конф. (29 листопада 2024 р., м. Кропивницький) / [упоряд. Т.Б. Стратан-Артишкова, Л. І.Паньків, О.Б. Шевцова]. Кропивницький : ЦДУ ім. В. Винниченка, 2024. 102 с.

У збірнику викладено доповіді та повідомлення, у яких відповідно до заявлених секцій розглядаються такі проблеми: інновації в педагогічній освіті: проблеми і перспективи; особливості фахової підготовки майбутніх учителів мистецького профілю; інноваційні форми та методи викладання мистецьких дисциплін в освітніх закладах різного типу (загальноосвітні, спеціалізовані); різновиди мистецтва у формуванні духовно-творчої особистості; вітчизняний та зарубіжний досвід розвитку мистецької освіти.

УДК 7(043.2)
М – 33

Тези подано в авторській редакції. Оргкомітет не несе відповідальності за зміст наукових публікацій, достовірність, вірогідність викладених фактологічних та статистичних даних,правильне цитування наукових джерел та посилання на них. Думки авторів можуть не збігатися із позицією редакційної колегії.

© Колектив авторів, 2024
© Кафедра мистецької освіти, 2024
© Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, 2024

ЗМІСТ

АНДРЄЄВА Наталя. ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ У РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ МИСТЕЦЬКИХ ШКІЛ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ МУЗИЧНО-ТЕОРЕТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН 5

БАБЕНКО Тетяна. СТУДОЦЕНТРОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК УМОВА РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ 8

БОДРОВА Тетяна. ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ ВЗАЄМОДІЇ УНІВЕРСИТЕТУ І ШКОЛИ У МЕТОДИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ-МУЗИКАНТІВ 12

БОНДАР (ГУРАЛЬНА) Світлана. НАЦІОНАЛЬНА ВАЖЛИВІСТЬ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ 15

БУЗОВА Олена. ІНТЕГРАЦІЯ МИСТЕЦТВ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ДУХОВНО-ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА 22

ГУМІНСЬКА Оксана. КОМПЛЕКСНА ПРОЄКТНА ДІЛЬНІСТЬ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА 25

КАРТАШОВА Жанна. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО ЗДІЙСНЕННЯ ПРОСВІТНИЦЬКОЇ РОБОТИ З УЧНЯМИ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ 31

КЛЯГІН Данііл. ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА-МУЗИКАНТА: ОЗНАКИ КРЕАТИВНОСТІ 34

КОВАЛЕВСЬКА Світлана РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МИСТЕЦТВА ЗАСОБАМИ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ .. 37

КОРОТКЕВИЧ Ксенія. ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ УМІНЬ САМООРГАНІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ-ХОРЕОГРАФІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ 40

КУЛІКОВА Світлана, МАЛЯРЕНКО Людмила, СТРЕЛЕНКО-ГУР'ЄВА Уляна. ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА НА ЗАНЯТТЯХ З ДІТЬМИ З ПОРУШЕННЯМ МОВЛЕННЯ 44

МАТВЕЄВА Наталія, КЛЕПАР Марія. ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ ЗАСОБАМИ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА 48

МАЦЬКО Мирослава. ОСНОВНІ МЕТОДИЧНІ ПРИНЦИПИ ВИХОВАННЯ ДИТЯЧОГО ГОЛОСУ ТА ЗНАЧЕННЯ ІНТОНАЦІЙНО- ТЕХНІЧНИХ ВПРАВ У РОЗВИТКУ ВОКАЛЬНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ В УЧНІВ МИСТЕЦЬКИХ ШКІЛ *(авторська методика)* 52

МЕРЗЛІКІН Назар. ЗНАЧЕННЯ ШТРИХОВОЇ ТЕХНІКИ ВИКОНАВЦЯ-АЛЬТИСТА В ПРОЦЕСІ ХУДОЖНЬОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ МУЗИЧНОГО ТВОРУ 57

ПОЛЯРУШ Світлана. ПРОФЕСІЙНІ ЯКОСТІ ЮРИСТА І МИСТЕЦЬКА ОСВІТА 59

ПОНОМАРЕНКО Яна. МЕТОД ХУДОЖНІХ АСОЦІАЦІЙ У ФОРМУВАННІ МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА 62

ПРЯДКО Олена. ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ЯК ВАЖЛИВА УМОВА ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОЦЕСУ ВОКАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА 65

РАЗВОДОВА Марина. ДИСЦИПЛІНА «РИТМІКА» ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ХОРЕОГРАФІЧНИХ ВМІНЬ ТА НАВИЧОК ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ 68

САВЧЕНКО Наталія ЦІЛІСНІСТЬ ХУДОЖНЬОГО СВІТОГЛЯДУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ПРОЦЕСІ СПЕЦИФІЧНОЇ ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 71

СКОРИК Тамара. ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ ТА КРЕАТИВНІСТЬ У СТРУКТУРІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИКЛАДАЧА МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН 75

СТРАТАН-АРТИШКОВА Тетяна. ПОНЯТТЯ «СПІВТВОРЧІСТЬ» У ХУДОЖНЬО-ІНТЕРПРЕТАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА 78

ТЕРЕШЕНКО Наталя. ВПЛИВ БАЛЬНОГО ТАНЦЮ НА ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ 80

ФІЛОНЕНКО Оксана, ЦУКАНОВА Наталія. ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНИХ ЗМІН 83

ЦАРЕНКО Владислав. СВІТОГЛЯДНА ПРОБЛЕМАТИКА У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА 86

ЧУПАК Таміла. ФОРМУВАННЯ ДУХОВНО-ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ МУЗЕЙНИМИ ЗАСОБАМИ 88

ШЕВЦОВА Олена. ПОЛІХУДОЖНІЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА 93

ШЕВЧЕНКО Інга. ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-СЦЕНІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА 95

ВОЙТ Володимир. НАВЧАННЯ БАНДУРИСТІВ У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ: ПЕДАГОГІЧНА ВЗАЄМОДІЯ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ 99

Література

1. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) : підручник. Київ : Віпол, 2007. 176 с.

2. Валькевич Р. Сценічна культура та виконавська діяльність. *Зібрання статей з питань культури сценічно-виконавської діяльності майбутнього вчителя. Наукове видання.* Кіровоград, 2011. С. 50–53.

3. Гмиріна С. В. Психологічні аспекти формування вокально-сценічної компетентності майбутніх співаків. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Київ, 2020. №69. Т.2. С. 80–83.

4. Жигінас Т. В. Методика підготовки майбутніх учителів музики до концертно-освітньої діяльності: навч.-метод. посіб. Київ, 2015. 178 с.

5. Осадча Т. В. Вокальна культура майбутнього вчителя музики: теоретичний аспект. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету ім. Володимира Винниченка. Серія : Педагогічні науки.* 2018. Вип. 170. С. 102–106.

6. Стасько Г. Є. Вокальна підготовка майбутнього вчителя музики як основа удосконалення педагогічної майстерності : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Київ, 1995. 192 с.

7. Ткаченко Т. В. Формування вокально-сценічної культури студентів мистецьких факультетів педагогічних вузів : монографія. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2016. 307 с.

ВОЙТ Володимир,
аспірант, Український державний університет
імені Михайла Драгоманова, факультет мистецтв
імені Анатолія Авдієвського
(м. Київ, Україна)

НАВЧАННЯ БАНДУРИСТІВ У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ: ПЕДАГОГІЧНА ВЗАЄМОДІЯ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Процес формування української ідентичності, окремішньої від російської чи пострадянської, з повномасштабною війною росії проти України, яка почалася у 2022 р., значно пришвидшився. Відкривається новий розділ історії, де наша країна є вкрай важливим суб’єктом, який переформатовує світ. Сьогодні, коли десятки фахових бандуристів та аматорів виїхали за межі нашої держави, — триває третя хвиля еміграції в

історії бандури, подібно до доби закінчення Першої світової війни та часів Другої світової війни. Такий прецедент зумовив необхідність не лише історичного, культурологічного та мистецтвознавчого аналізу, а особливо наукових досліджень у музично-педагогічній площині.

У глобалізованому світі проблематику навчання бандуристів розглядали В. Дутчак, М. Гордійчук, М. Головащенко та ін., поза межами України А. Горняткевич, М. Дяковський, С. Ластович, В. Мішалов, У. Самчук, З. Штокалко та ін.

Розглядаючи дослідження, розвідки, часописи, листування періоду до падіння радянського режиму спостерігаємо відмінні та часом навіть протилежні підходи.

По-перше: репертуар який збігався з програмами Державної капели бандуристів, слугував гуртуванню українців діаспори. Натомість з концертів Державної капели бандуристів, користалися з метою — надихати слухачів: до праці, звитяги «нової» радянської людини.

По-друге: капеляни, які вивчали гру на інструменті на Батьківщині або безпосередньо у таборі від бандуристів, не мали великого зацікавлення у педагогічних взаємодіях. В свою чергу, вони навчали грати на інструменті молоде покоління народжених поза межами України, і треба зауважити, що останні більшою мірою прагнули та шукали педагогічних взаємодій, спілкування, контактів.

У монографії «Бандурне мистецтво українського зарубіжжя XX – початку XXI століття» В. Дутчак подає інформацію про освіту відомих бандуристів, котрі опинилися поза межами України у 1940-х роках. Багато з них мали ґрунтовну вокальну, музично-педагогічну, дириґентську освіту, яку отримали в Україні, або в країнах Західної Європи вже після вимушеної еміграції.

З прийняттям Незалежності України 24 серпня 1991 року, бандуристи з Києва, Львова та інших міст отримують запрошення на концертну та викладацьку практику до США та Канади. Це літні табори-курси та виступи в осередках української громади, зокрема: Кобзарська Січ, Емлентон, Пенсильванія; Бандурний табір на Бобрівці Коулбрук, Коннектикут; Табір бандури Літня Зустріч Гаукстон, Онтаріо та ін.

З 1981 по 2002, протягом 22 років у Нью-Йорку виходив журнал «Бандура». Головний редактор М. Досінчук-Чорний. Опубліковано 78 номерів з історичної, методичної, дослідницької тематики. Також у номерах друкувалися ноти, рекомендації з виготовлення інструментів, рецензії, статті дописувачів з України.

Такі музичні колективи, як: Українська капела бандуристів Північної Америки ім. Т. Шевченка та Жіноча Капела Бандуристок Північної Америки, що базуються у США; Канадська капела бандуристів, м. Торонто та Капела бандуристів ім. Т. Шевченка, Буенос-Айрес, Аргентина прийняли нових бандуристів з України від часу повномасштабного вторгнення 2022 року.

Підсумовуючи вище зазначене, можемо стверджувати, що навчання бандуристів сьогодні є загальним рухом, який спостерігається серед українців в усьому світі. У нас уперше з'являється нова діаспорна наука, в тому числі й педагогічна. Причиною її появи є те, що дуже багато молодих людей, переважно дівчат і жінок, з початком війни виїхали на Захід. При тому, що не маючи постійних посад, вони вже є частиною Західного економічного світу.

Таким чином, виклики сучасності активізували педагогічну взаємодію та навчання бандуристів якісно по-новому вже у глобалізованому світі.

Література

1. Дутчак В. Бандурне мистецтво українського зарубіжжя XX - початку XXI століття : [монографія]. Івано-Франківськ : Державний вищий навчальний заклад,«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Івано-Франківська обласна організація Національної спілки кобзарів України, 2013. 488 с.

2. Кабачок В. Школа гри на бандурі / Володимир Кабачок, Євген Юцевич. К. : ДВОМУ,1958. 246 с.

3. Штокалко З. Кобзарський підручник / заг. ред. А. Горняткевича. Едмонтон ; К. : Вид-во Канадського інституту українських студій, 1992. 343 с.

4. Bandura Magazine №№1-78; 22 Years School of Bandura, New York, 1981-2002.